

Beleids- begroting

2024 - 2027

Gemeente
Hengelo

www.hengelo.nl

6.1 Lokale heffingen

De lokale heffingen zijn een belangrijke bron van inkomsten voor de gemeente. Met deze inkomsten kan de gemeente een deel van haar taken uitvoeren. De lokale lasten worden vooral door burgers maar ook door bedrijven bijeen gebracht. Vóór de invoering of wijziging van een lokale heffing stelt de gemeenteraad een verordening vast.

De lokale heffingen bestaan uit gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Gemeentelijke belastingen kunnen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding ongebonden is, en heffingen waarvan de besteding gebonden is.

Ongebonden lokale heffingen, zoals de onroerende zaakbelastingen (OZB) en parkeerbelasting, rekenen we tot de algemene dekkingsmiddelen, omdat zij geen betrekking hebben op lasten van specifieke gemeentelijke dienstverlening in een inhoudelijk begrotingsprogramma. De besteding ervan is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, zijn wél onderdeel van een van de inhoudelijke begrotingsprogramma's. Ze worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. De bedoeling van de gebonden heffingen is dat ze voldoende opbrengen om de kosten te dekken van de gemeentelijke dienst waarvoor ze geheven worden.

Rechten en retributies zijn vergoedingen voor diensten die de gemeente verzorgt voor een individuele aanvrager van een dienst. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in deze rechten en retributies. Het beleid is gericht op een rechtvaardige verdeling van deze kosten.

Volgens artikel 10 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient de paragraaf lokale heffingen tenminste te bevatten:

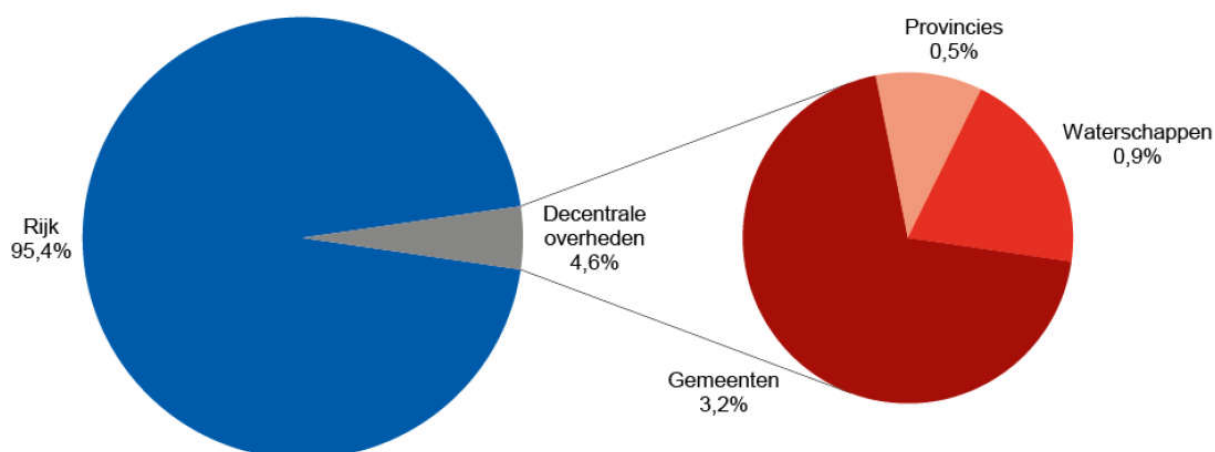
1. de geraamde inkomsten (6.1.1);
2. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen (6.1.2);
3. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de daarmee samenhangende geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd (6.1.3);
4. een aanduiding van de lokale lastendruk (6.1.4);
5. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid (6.1.5).

Deze paragraaf Lokale Heffingen beschrijft de diverse gemeentelijke heffingen en de gevolgen daarvan voor de inwoners van de gemeente Hengelo.

6.1.1 Geraamde inkomsten

Belasting- en premieopbrengst naar overheidslaag

Overheden leggen belastingen op aan inwoners. Onderstaande afbeelding geeft weer welk aandeel van de totale heffingen naar de verschillende overheidsinstellingen gaan.

bron: Coelo 2023

De volgende heffingsbedragen zijn opgenomen in deze begroting.

Heffing	Begroot 2022	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Ongebonden heffingen	28.702	28.015	30.103	32.811
OZB eigenaren woning	11.940	11.952	12.540	13.900
OZB eigenaren niet-woning	8.366	8.298	8.792	9.649
OZB gebruikers niet-woning	5.573	5.462	5.824	6.342
Parkeerbelasting	1.812	1.334	1.891	1.819
Hondenbelasting	541	544	565	565
Precariobelasting	322	345	337	368
Toeristenbelasting	148	80	154	168
Gebonden heffingen	23.328	24.882	24.846	26.973
Rioolheffing	10.407	10.542	10.859	11.070
Afvalstoffenheffing	8.415	8.816	9.218	9.218
Leges omgevingsvergunning	1.959	2.893	2.047	2.245
Leges burgerzaken (incl. rijksleges)	931	1.231	1.035	2.391
Begraafrechten	539	640	563	618
Havengelden	490	326	497	451
BIZ	258	177	269	266
Marktgelden	156	129	163	138
Rioolaansluitrecht	96	74	100	109
Horeca, terrassen, evenementen etc.				79
Naheffingsaanslagen parkeren				300
Leges overig	77	54	95	88
Totaal heffing	52.030	52.897	54.949	59.784

6.1.2 Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Beleidskaders

Het beleid voor de lokale heffingen is opgenomen in:

- landelijke wet- en regelgeving;
- de diverse belastingverordeningen en –regelingen.

Beleidsontwikkelingen

Hervorming lokaal belastinggebied

In 2015 kondigde het Rijk een belastingherziening aan, met als voornaam onderdeel een groter lokaal belastinggebied, ofwel een grotere beleidsvrijheid voor gemeenten om eigen belastingen te innen. Sindsdien is dit onderwerp gedurende verschillende kabinetten op de agenda gebleven, maar daadwerkelijke veranderingen in de lokale heffingen hebben zich niet voorgedaan.

De Omgevingswet en leges

Op 1 januari 2024 treedt de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) in werking, nadat enkele keren eerdere inwerkingtreding is aangekondigd. Meerdere zaken gaan veranderen:

- Het is toegestaan over nieuwe activiteiten leges te heffen
- (Mogelijk) minder vergunningplichten
- De 'knip': het splitsen van de bouwtechnische en de ruimtelijke vergunning
- Gemeentelijke kosten worden hoger of lager
- Gemeentelijke kosten verschuiven
- Meer integrale vergunningen (meerdere gezagen betrokken)
- Planactiviteiten worden minder complex (of juist complexer)

De legesverordening 2024 is gebaseerd op de modelverordening van de VNG.

Rioolheffing/ Waterzorgheffing

Wateroverlast en verdroging vragen steeds meer maatregelen in de publieke ruimte. Meer percelen kunnen in de heffing worden betrokken, want van de maatregelen in de publieke ruimte heeft iedereen profijt. De huidige verordening Rioolheffing dekt dan niet meer de lading, omdat dit het beeld schept van een belasting voor een buizenstelsel. Bij belastingplichtigen die daar niet op zijn aangesloten roept dat weerstand op. De gemeentelijke watertaken omvatten een breed palet. Zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater hebben een centrale plaats in de ordening van de publieke ruimte. Gemeenten moeten maatregelen nemen om wateroverlast en waterschade te voorkomen. Een voorbeeld is het onderhoud van bermen en slootkanten om overtollig water af te voeren.

In Hengelo wordt het Programma Water en Riolerings (PWR, voorheen GRP) vastgesteld in het 4e kwartaal 2023. De nieuwe verordening rioolheffing 2024 is daarop gebaseerd.

Ontwikkeling tarieven

De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffingen worden geraamd op basis van het uitgangspunt dat wordt gestreefd naar volledige kostendekking.

De voor 2024 geldende tarieven voor de overige belastingen en rechten stijgen met een inflatiecorrectie van 8,9 %, uiteraard met uitzondering van die tarieven, die het Rijk heeft vastgesteld of gemaximeerd. De overige uitzonderingen worden toegelicht in het voorstel tot vaststelling van de Verordeningen 2024.

6.1.3 Overzicht op hoofdlijnen van diverse heffingen

Gemeenten zijn beperkt in de soorten belastingen die ze mogen heffen. Alleen de heffingen en belastingen die in de Gemeentewet zijn genoemd, zijn toegestaan. Naast belastingen die gelden voor alle inwoners, zijn er rechten en leges voor individuele dienstverlening aan inwoners. De tarieven van deze rechten en leges moeten zò worden berekend dat de begrote opbrengsten niet hoger zijn dan de begrote kosten. Er mag dus geen winst worden behaald. Bij leges geldt, dat de kostendekkendheid niet per dienst, maar per groep van gelijksoortige diensten, maximaal 100% kostendekkend mag zijn.

De gemeente is vrij in de besteding van de opbrengst van de ongebonden heffingen (algemene belastingen).

De gemeentelijke belastingen en retributies die in 2024 in Hengelo worden geheven zijn:

Ongebonden belastingen	Gebonden belastingen
Onroerende- zaakbelastingen	Afvalstoffenheffing
Parkeerbelastingen	Rioolheffing
Hondenbelasting	Begraafrechten
Precariobelasting	Havengelden
Toeristenbelasting	Bijdrage Bedrijven Investerings Zone
	Marktgelden
	Naheffingsaanlagen parkeren
	Rioolaansluitrechten
	Overige leges en rechten

Ongebonden belastingen

Onroerende-zaakbelastingen

Artikel 220 van de Gemeentewet geeft aan dat een gemeente onroerendezaakbelasting (OZB) kan heffen. De OZB is een algemene belasting. Er is geen relatie tussen de heffing en bepaalde taken van de gemeente, en de opbrengst is onderdeel van de algemene middelen. De OZB is een tijdstipbelasting. Dit betekent dat de situatie op een bepaald tijdstip, de peildatum, bepalend is voor de belastingplicht. Veranderingen in de loop van het jaar, bijvoorbeeld de verkoop van een huis, leiden pas op de eerstvolgende peildatum tot een wijziging in de aanslag. Belastingplichtig zijn eigenaren van woningen, eigenaren van niet-woningen en gebruikers van niet-woningen. Iemand die zowel eigenaar als gebruiker is van een niet-woning, betaalt beide belastingdelen. Voorbeelden van niet-woningen zijn bedrijfspanden en buurtcentra.

De grondslag voor de berekening van de OZB in 2024 is de WOZ-waarde van de onroerende zaak per 1 januari 2023. De WOZ-waarde wordt jaarlijks opnieuw bepaald. Het tarief van de OZB wordt uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde. Er wordt een tarief voor eigenaren van woningen vastgesteld en tarieven voor eigenaren en gebruikers van niet-woningen. De hoogte van het tarief leidt tot de opbrengst die in de begroting is vastgesteld. De werkwijze voor de tariefsbepaling is als volgt. Eerst wordt de beoogde opbrengst van de OZB voor woningen vastgesteld. Vervolgens wordt op basis van de totale WOZ-waarde van alle woningen het OZB-tarief berekend. Dan volgt eenzelfde berekening voor de niet-woningen. De ontwikkeling van het OZB-tarief is dus, naast de ontwikkeling van de OZB-opbrengst, afhankelijk van de prijzen van de onroerende zaken op de peildatum. Als dit prijspeil is gestegen leidt dit tot een neerwaartse bijstelling van het OZB-tarief. Andersom geldt hetzelfde.

Bij de begrote opbrengst OZB is voor 2024 een inflatiecorrectie toegepast van 8,9%. Het tarief stijgt met dit percentage. In het tarief is een bedrag van € 180.000 opgenomen als vergoeding van de extra proceskosten, die de gemeente voor haar rekening krijgt, omdat inwoners hun opdrachten om bezwaar te maken bij no-cure-no-pay-bedrijven onder brengen.

Parkeerbelastingen

Artikel 225 van de Gemeentewet geeft aan dat gemeenten parkeerbelastingen mogen heffen, om het parkeren en het verkeer in de stad goed te organiseren. Er zijn twee zogenaamde 'parkeerbelastingen':

- de belasting voor een bepaalde parkeerplaats voor een bepaalde periode, waarvoor parkeerautomaten zijn geplaatst;

- de belasting voor een parkeervergunning.

Met behulp van parkeerbelastingen kunnen gemeenten op een juiste en financieel verantwoorde wijze het parkeerbeleid organiseren. De opbrengst van het parkeren komt in de algemene middelen.

Naast parkeerbelastingen kennen we de naheffingsaanslagen parkeerbelasting. Deze behoren tot de gebonden belastingen en worden daar toegelicht.

Hondenbelasting

Op grond van artikel 226 van de Gemeentewet kan van de houder van een hond hondenbelasting worden geheven. De hondenbelasting is een algemene belasting. Dat houdt in dat de raad vrij is in de bepaling van de opbrengst: er is geen verband met bepaalde gemeentelijke kosten. De hondenbelasting is een vast bedrag per hond per jaar. Voor een tweede en volgende hond zijn de tarieven hoger. De gemeenteraad heeft bij de behandeling van de Zomernota 2023-2027 besloten om de tarieven van 2023 voor 2024 niet te verhogen/ indexeren. Daarnaast heeft de gemeenteraad een motie aanvaard, waarin ze het college opdraagt om afschaffing van de hondenbelasting te overwegen als er nieuwe financiële meevallers van structurele aard ontstaan.

Precariobelasting

Artikel 228 van de Gemeentewet geeft aan dat precariobelasting kan worden opgelegd. Precariobelasting moet worden betaald door inwoners of bedrijven die voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond hebben. Voorbeelden zijn: terrassen op openbaar terrein, uithangborden boven openbaar terrein en bouwmaterialen die op openbaar terrein geplaatst zijn.

Toeristenbelasting

Artikel 224 van de Gemeentewet geeft aan dat gemeenten toeristenbelasting kunnen heffen voor overnachtingen door mensen die géén inwoner van de gemeente zijn. Het gaat hierbij vaak om toeristen of werknemers die in hotels en op campings verblijven. Het hotel of de camping moet de toeristenbelasting betalen. Het hotel of de camping mag de belasting in rekening brengen aan de overnachter. Het doel van toeristenbelasting is, dat mensen die gebruik maken van de voorzieningen in de stad, maar geen inwoner zijn, mee betalen aan de voorzieningen in de stad.

Gebonden belastingen

Mate van kostendekking van de gebonden belastingen

Per heffing wordt in onderstaande overzichten de mate van kostendekking weergegeven. De kostendekking volgens de begroting mag ten hoogste 100% bedragen. Deze dekking geldt voor een groep van soortgelijke heffingen. Een afzonderlijke heffing mag meer of minder kostendekkend zijn dan 100%, als dit gecompenseerd wordt met andere heffingen in de groep van soortelijke heffingen.

Toegestaan onderdeel van de kosten zijn bedragen voor overhead en compensabele BTW.

Afvalstoffenheffing

De wettelijke basis voor het heffen van afvalstoffenheffing is hoofdstuk 10 van de Wet Milieubeheer. Deze wet blijft in 2024 voor het onderdeel afvalstoffen van kracht naast de Omgevingswet. Op basis van de wet heeft de gemeente de wettelijke taak om afvalstoffen van particuliere huishoudens in te zamelen. De inzameling en verwerking gebeurt in samenwerking met verbonden partijen. Zo is de inzameling opgedragen aan Twente Milieu, en de afvalverwerking aan Twence. De kosten van de inzameling en verwerking worden betaald uit de afvalstoffenheffing. De afvalbegroting is kostendekkend; er wordt geen winst behaald op afval.

De kosten bestaan vooral uit het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het huishoudelijke afval. Ook het scheiden van afval en het recyclen ervan valt hieronder.

Huishoudens betalen jaarlijks een vast bedrag afvalstoffenheffing, ook als zij geen afval voor inzameling aanbieden. De heffing wordt opgelegd aan de gebruiker van een perceel waar de gemeente de inzamelverplichting nakomt. De gebruiker betaalt daarnaast variabele bedragen voor het daadwerkelijk aanbieden van afval. De tarieven zijn per afvalsoort en lediging bepaald. Het te betalen bedrag hangt af van de soort aangeboden afval en het aantal aanbiedingen.

Raadswerkgroep afval

In november 2022 heeft de gemeenteraad n.a.v. een aangenomen motie een Raadswerkgroep afval ingesteld. Deze werkgroep heeft nog geen besluiten genomen die het afvaltarievenbeleid beïnvloeden, maar kan dit nog wel doen. Daarom bieden we de gemeenteraad een Verordening reinigingsheffingen aan, gebaseerd op de bestaande

dienstverlening aan de inwoner. Als de gemeenteraad besluit om de dienstverlening aan te passen, zal deze verordening worden ingetrokken en zal een gewijzigde verordening worden vastgesteld en de begroting passend bij de nieuwe situatie worden gewijzigd.

Huidig beleid

Voor een sluitende afvalbegroting is in 2024 circa € 9,2 miljoen aan opbrengsten afvalstoffenheffing noodzakelijk. Bruto heffen we € 9,3 miljoen, omdat we rekening houden met € 100.000 oninbare vorderingen. Het vaste tarief wordt verhoogd van € 192,24 in 2023 naar € 194,52 in 2024. In deze begroting zijn 3 beleidsvoornemens uit de Zomernota 2023-2027 opgenomen. Namelijk het intensiveren van handhaving in de openbare ruimte om het dumpen van afval tegen te gaan (24-NB-7.1), het vergroten van de capaciteit voor beheer en afvalbeleid op het gebied van circulariteit (24-NB-7.2) en de structurele inzet van het Mobiele Milieupark (24-NB-7.3).

Dit betekent een stijging van het vaste tarief van € 2,28. Bij een gemiddeld huishouden met een aanbiedgedrag van 9 keer de groene container (140L), 24 aanbiedingen op de ondergrondse container en het vastrecht leidt dit tot een woonlast van (€ 10,80 + € 31,20 + € 194,52) € 236,52.

		lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
7.3	Afval	9.680	236	1.437	11.353	9.218	2.405	11.623
6.3	Inkomensregelingen				-	-500		-500
	Totaal	9.680	236	1.437	11.353	8.718	2.405	11.123
	% Kostendekking							98,0%

Rioolheffing

De wettelijke basis voor het heffen van rioolheffing ligt in artikel 228a van de Gemeentewet. In de rioolheffing worden kosten doorgerekend die verbonden zijn aan het in stand houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel, grondwater en waterlopen. De rioolheffing is een bestemmingsheffing (de bestemming is bekostiging van riool- en watertaken). Er staan geen individuele prestaties, maar prestaties van de gemeente voor alle inwoners tegenover. De kosten die hiervoor worden gemaakt, worden met de rioolheffing verhaald op de gebruikers van woningen en niet-woningen. De gemeente Hengelo hanteert één rioolheffing voor alle watertaken met een tarief tot 500m3 waterverbruik en een tarief boven de 500m3.

Inwoners betalen voor het lozen van water in het rioolsysteem. Alle kosten van instandhouding van het rioleringsstelsel en de watertaken worden, na aftrek van overige baten, door de inwoners betaald. Tot 1 januari 2024 geldt het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP). Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1-1-2024 vervalt de verplichting om een rioleringsplan te hebben. In de toelichting van de Omgevingswet is aangegeven dat het verstandig is desondanks een rioleringsprogramma op te stellen. Het rioleringsplan is een effectief planinstrument om de rioleringszorg te borgen en activiteiten af te stemmen. Verder vormt het plan nog steeds een goede onderbouwing voor de rioolheffing. Als onderdeel van de begroting is het voor de gemeente wettelijk verplicht om deze heffing te onderbouwen.

Het PWR 2023-2027 (Programma Water en Riolering) zal aansluiten op de systematiek van Omgevingsvisie, Omgevingsplan en Omgevingsprogramma. Er zijn in de politieke markt van 28 maart 2023 3 keuze-scenario's voorgelegd aan uw raad. De medium-variant (scenario hoog) kwam naar voren als meest waarschijnlijke variant. Het nieuwe PWR 2023-2027 en de gekozen variant kunnen naar verwachting in het najaar van 2023 door uw raad worden vastgesteld. De medium variant (scenario hoog) gaat uit van een stijging van het tarief van de rioolheffingen in 2024 van 3,9%. In deze variant is voor de opvolgende jaren 2025 en 2026 1% tariefstijging nodig.

		lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
7.2	Riolering	8.639	265	1.391	10.295	11.070	81	11.151
6.3	Inkomensregelingen				-	-857		-857
	Totaal	8.639	265	1.391	10.295	10.213	81	10.294
	% Kostendekking							100,0%

Begraafrechten

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt een vergoeding geheven voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen. De heffing wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven zoals die in de Verordening begraafrechten zijn opgenomen. De tarieven worden jaarlijks verhoogd met de inflatiecorrectie.

Begraafrechten	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
Begraafplaatsen							
7.5 en crematoria	902	1		903	618		618
6.3 Inkomensregelingen				-	-3		-3
Totaal	902	1	-	903	615	-	615
% Kostendekking							68,1%

Havengeld

Onder de naam havengeld wordt op grond van artikel 229 Gemeentewet een recht geheven. De gebruiker betaalt voor het gebruik van de haven en voor de diensten die daarmee worden verleend.

Haven	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
Economische havens							
2.4 en waterwegen	768	211		979	451	240	691
Totaal	768	211	-	979	451	240	691
% Kostendekking							70,6%

Bijdrage Bedrijven Investerings Zones (BIZ)

De Wet Bedrijven investeringszones geeft aan dat een bijdrage Bedrijven Investerings Zones kan worden opgelegd. Met deze bijdrage kunnen bedrijven in een bepaald gebied binnen de gemeente worden verplicht om voor een periode van maximaal vijf jaar een financiële bijdrage te leveren. Deze bijdrage wordt gebruikt om investeringen te betalen op het gebied van bijvoorbeeld leefbaarheid, veiligheid, of ruimtelijke kwaliteit. Bij de uitvoering wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de Wet WOZ en de OZB. De doelgroep bestaat uit gebruikers van niet-woningen in het centrum van Hengelo. De huidige BIZ-periode is gestart in 2021 en loopt 5 jaren.

Bi-zone	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
Bedrijven							
3.3 investerings zone	272			272	266		266
Totaal	272	-	-	272	266	-	266
% Kostendekking							97,8%

Marktgelden

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet kan de gemeente een recht heffen voor het ter beschikking stellen van een standplaats op de markt. Belastingplichtig is degene aan wie de standplaats beschikbaar is gesteld. Tot heden was ook energieverbruik inbegrepen in het marktgeld, omdat het concrete verbruik per standplaats niet kon worden gemeten. Met de vernieuwing van het marktplaats zijn nieuwe meters voor stroomverbruik geplaatst. Het werkelijke verbruik per marktstandplaats kan nu in rekening gebracht worden. Daarom is met ingang van 2024 het energieverbruik niet langer opgenomen in het markttarief.

Markt	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
Bedrijvenloket 3.3 en bedrijfsregelingen	170	59	9	238	138		138
Totaal	170	59	9	238	138	-	138
% Kostendeckking							58,0%

Naheffingsaanslagen parkeren

De Gemeentewet geeft in artikel 234, lid 3 en 4, richtlijnen omtrent het opleggen van een naheffingsaanslag. Hier kunnen zowel de parkeerbelasting voor één uur, als kosten in rekening gebracht worden. Daarmee heeft de naheffingsaanslag een belastingkenmerk en een gebonden heffingskenmerk, namelijk de vergoeding van gemaakte kosten. We nemen daarom de naheffingsaanslag op als gebonden heffing. Deze gemaakte kosten moeten op de naheffingsaanslag vermeld worden.

Naheffingsaanslagen parkeren	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
Openbare orde 1.2 en veiligheid	441	169		610			-
0.63 Parkeerheffingen				-	300		300
Totaal	441	169	-	610	300	-	300
% Kostendeckking							49,2%

Rioolaansluitrecht

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet kan de gemeente een rioolaansluitrecht heffen. Hiermee worden kosten doorberekend die verbonden zijn aan het maken van een verbinding tussen het hoofdriool en een nog niet aangesloten perceel.

Rioolaansluitrecht	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
7.2 Riolering	92		17	109	109		109
Totaal	92	-	17	109	109	-	109
% Kostendeckking							100,0%

Leges en rechten

De mogelijkheid tot het heffen van leges is geregeld in artikel 229, lid 1, b van de Gemeentewet. De gemeente levert op aanvraag van individuele inwoners verschillende diensten. Door het heffen van leges betaalt de burger die de dienst afneemt, voor deze diensten. Voorbeelden zijn het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een vergunning. De heffingsmaatstaf is steeds verschillend en wordt vermeld in de tarieventabel die hoort bij de legesverordening.

Kostendekkendheid

De leges zijn in de tarieventabel van de legesverordening ingedeeld in drie hoofdstukken (voorheen titels):

- hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening;
- hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet;
- hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn.

Vooraf hoofdstuk 2 van de tarieventabel is gewijzigd; dit als gevolg van de al genoemde invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024.

Op grond van artikel 229b van de Gemeentewet mag de Legesverordening als geheel maximaal kostendekkend zijn. Niet elk product zal afzonderlijk op kostendekkendheid worden beoordeeld, omdat dit onredelijk veel administratieve inspanning zou vergen. De kostendekkendheid wordt beoordeeld per samenhangende groep van diensten (een hoofdstuk in de verordening). Dit betekent dat, binnen één hoofdstuk, een laag tarief op de ene dienst mag worden goedgekeurd door een hoog tarief op een andere dienst. Daarnaast kan bij de tariefstelling uitdrukking worden gegeven aan het profijtbeginfel: wie voordeel geniet, betaalt.

Voor een aantal tarieven binnen hoofdstuk 1 geldt dat deze door het rijk zijn gemaximeerd: paspoorten, rijbewijzen, kansspelen en wet bescherming persoonsgegevens.

Leges		lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening								
0.2	Burgerzaken	929	625	13	1.567	2.391	-1.051	1.340
	Totaal	929	625	13	1.567	2.391	-1.051	1.340
	% Kostendekking							85,5%
Hoofdstuk 2 Omgevingsvergunning								
8.3	Wonen en bouwen	1.585	1.033	27	2.645	2.245	35	2.280
	Totaal	1.585	1.033	27	2.645	2.245	35	2.280
	% Kostendekking							86,2%
Hoofdstuk 3 Dienstverlening Europese dienstenrichtlijn								
1.2	Openbare orde en veiligheid	669	469		1.138	79	2	81
	Totaal	669	469	-	1.138	79	2	81
	% Kostendekking							7,1%

6.1.4 Aanduiding van de lokale lastendruk

De lokale lastendruk omvat alle heffingen. We zijn in Nederland gewend om de lokale lastendruk te vergelijken door uit te gaan van de meest relevante heffingen: onroerende-zaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven die ieder huishouden in een gemeente jaarlijks opgelegd krijgt. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde. In de eerste tabel is nog geen rekening gehouden met de te kiezen variant in het waterprogramma en met beleidskeuzes die de Raadswerkgroep Afval nog kan maken. De tariefsaanpassingen voor de OZB, afval- en rioolheffing leiden voor een gemiddeld gezin (met eigen woning) tot de volgende woonlastenontwikkeling:

Soort heffing	2020	2021	2022	2023	2024
OZB Eigenaar	286,02	292,60	305,25	319,90	348,36
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	195,36	221,40	222,06	236,84	236,52
Rioolheffing	236,04	244,32	252,84	257,88	263,04
Totaal woonlasten	717,42	758,32	780,15	814,62	847,92
Eigenaar	0,9%	5,7%	2,9%	4,4%	4,1%
Huurder	0,4%	8,0%	2,0%	4,2%	1,0%

In de volgende tabel is rekening gehouden met een verwachte keuze van de gemeenteraad voor de medium variant (scenario hoog) van de 3 aangeboden scenario's in de rioolheffing.

Soort heffing	2020	2021	2022	2023	2024
OZB Eigenaar	286,02	292,60	305,25	319,90	348,36
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	195,36	221,40	222,06	236,84	236,52
Rioolheffing	236,04	244,32	252,84	257,88	267,96
Totaal woonlasten	717,42	758,32	780,15	814,62	852,84
Eigenaar	0,9%	5,7%	2,9%	4,4%	4,7%
Huurder	0,4%	8,0%	2,0%	4,2%	2,0%

In voorgaande tabellen is de afvalstoffenheffing 2024 gebaseerd op de kosten van de meest voorkomende afvalcombinatie: vast tarief, restafval storten in de ondergrondse afvalcontainer en groen in een 140 liter minicontainer.

Dit cijferbeeld wijkt af van de tarieven die Coelo in de tabellen hierna hanteert. Coelo gaat voor diftar-gemeenten uit van kilo's afval per inwoner conform CBS. CBS rapporteert met 2 jaren vertraging, wat in de huidige tendens van afvalvermindering ons afvalgedrag niet goed weergeeft.

In Nederland bedragen aandelen ozb-riool-afval in de woonlasten 38%-23%-39% (Coelo 2023, blz. 24). In Hengelo 41%-31%-28% (begroting 2024).

In onderstaande tabellen zijn de Coelo-cijfers 2023 opgenomen.

Woonlasten één- en meerpersoonshuishoudens met eigen woning

	Eenpersoonshuishouden		Meerpersoonshuishouden	
	eigenaar 2023	rangorde	eigenaar 2023	rangorde
Almelo	€ 967	12	€ 1.011	12
Borne	€ 936	7	€ 967	9
Dinkelland	€ 862	4	€ 890	3
Enschede	€ 938	9	€ 966	8
Haaksbergen	€ 1.039	14	€ 1.039	13
Hellendoorn	€ 937	8	€ 937	7
Hengelo	€ 889	5	€ 928	6
Hof van Twente	€ 963	11	€ 1.003	11
Losser	€ 1.028	13	€ 1.059	14
Oldenzaal	€ 856	3	€ 892	4
Rijssen-Holten	€ 657	1	€ 708	1
Tubbergen	€ 779	2	€ 807	2
Twenterand	€ 940	10	€ 981	10
Wierden	€ 890	6	€ 915	5
Overijssel	€ 867		€ 896	
Nederland	€ 867 ¹		€ 944 ²	

1 bronvermelding COELO 2023 pp 101

2 bronvermelding COELO 2023 pp 103

Woonlasten één- en meerpersoonshuishoudens met huurwoning

	Eenpersoonshuishouden		Meerpersoonshuishouden	
	huurder 2023	rangorde	huurder 2023	rangorde
Almelo	€ 433	7	€ 477	7
Borne	€ 380	5	€ 410	5
Dinkelland	€ 401	6	€ 429	6
Enschede	€ 536	13	€ 565	12
Haaksbergen	€ 573	14	€ 573	14
Hellendoorn	€ 493	10	€ 493	9
Hengelo	€ 489	9	€ 528	11
Hof van Twente	€ 526	12	€ 566	13
Losser	€ 252	2	€ 283	2
Oldenzaal	€ 357	4	€ 393	4
Rijssen-Holten	€ 338	3	€ 389	3
Tubbergen	€ 176	1	€ 204	1
Twenterand	€ 440	8	€ 481	8
Wierden	€ 495	11	€ 521	10
Overijssel	€ 420		€ 448	
Nederland	€ 346 ¹		€ 436 ²	

1 bronvermelding COELO 2023 pp 111

2 bronvermelding COELO 2023 pp 113

Elke gemeente heeft een andere opbouw van tarieven. De basisgegevens hiervoor zijn niet te herleiden in de openbare cijfers. Daarom kunnen we niet vergelijken op de onderdelen OZB, afval en riolering afzonderlijk.

6.1.5 Beschrijving kwijtscheldingsbeleid

De gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toepassen. De regels zijn opgenomen in de Leidraad Invordering en zijn gebaseerd op normen voor inkomen en vermogen, die het ministerie van SZW 2 maal per jaar vaststelt. Inwoners die kwijtschelding aanvragen worden getoetst op de inkomensnorm en de vermogensnorm.

Gemeenten kunnen ruimhartiger kwijtschelden dan de Leidraad aangeeft. Gemeente Hengelo hanteert hiervoor volgende uitgangspunten:

- bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm (Leidraad 90%);
- Voor de OZB, onderhoudsrecht begraven, rioolheffing en voor het vast recht bij de afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima geen gemeentelijke woonlasten betalen;
- voor extra containers wordt geen kwijtschelding afvalstoffenheffing verleend evenals voor rioolheffing bij een grondslag > 500m³;
- ondernemers zijn voor de privébelastingen gelijk gesteld met particulieren;
- kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit;
- bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.

Voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen in het kader van het minimabeleid wordt voor 2024 uitgegaan van een totaalbedrag van € 1.362.000 Dit bedrag is als volgt onder te verdelen naar de soorten heffing:

Kwijtschelding per heffing	Begroot 2024
Rioolheffing	857.000
Afvalinzameling	500.000
OZB	2.000
Begraafrechten	3.000
Totaal kwijtschelding	1.362.000